N°. 278. 1834

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Zaturdag 22 November.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De belgische afgevaardigden zijn gisteren met de behandeling van de wet op de gemeente-bestuuren voortgegaan. — De leden der belgische commissie voor het te treffen handelstraktaat tusschen Frankrijk en Belgie, zijn gisteren te Brussel teruggekomen. Volgens l'*Emancipation* zeggen zij voldaan te zijn over hunne reize, waardoor men verstaan worden, gelijk het gemelde blad verder zegt, dat de fransche ministers de belangen van Belgie begrepen hadden. Intusschen zou de commissie niet naar Parijs terug keeren, dan in geval er kwestie was om bepaald aan het onderhandelen te gaan. Man kan hieruit opmaken, dat men tot heden met het bedoelde traktaat nog niets gevorderd is. Overigens houden de belgische berigten niets bijzonders. Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. $97\frac{7}{8}$, 98; Nap. 89; Sp. perpet. 45, $45\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$; 5 pCt. $28\frac{3}{4}$; Braz. $78\frac{1}{4}$.

De belgische bladen van heden houden berigten uit Londen van den 17den. In den *Courier* van dien dag las men het volgende:

» De hertog *van Wellington* heeft de taak voor de vorming van een nieuw ministerie op zich genomen, maar men weet nog niets bepaalds omtrent deszelfs zamenstelling. Men zegt alleen dat Z. M. nadrukkelijk zijn verlangen te kennen heeft gegeven dat lord *Stanlei* van hetzelve deel uitmaakte; terwijl het overigens blijkbaar is, dat er slechts voorloopige schikkingen kunnen gemaakt worden tot dat men berigt van sir *Robert Peel* gekregen heeft, die zich tegenwoordig te Florence bevindt, en aan wien men zegt heeft men hem het presidentschap van den raad aangeboden.

» De hertog *van Wellington* is niet alleen een man van een vast karakter, maar hij is ook een bekwaam mensch, en wij kunnen niet gelooven, dat hij de taak zou aangenomen hebben, zonder zich te hebben voorbereid om in ruime concessien te bewilligen. Wij zijn verzekerd dat de koning aan lord *Melbourne* betuigd heeft voor deszelfs karakter en staatkundige verdiensten de verschuldigde achting te gevoelen.

» Wij houden voor vast, dat de ministeriele crisis alleen veroorzaakt is geworden door den afkeer welken het gedrag van den lord kanselier (*Brougham*) bij Z. M. heeft verwekt.

» *Ten twee ure.* — Niets naders is er opzigtelijk het ministerie uitgelekt. Het gerucht loopt dat de hertog *van Wellington* reeds den eed afgelegd heeft.

» *Ten drie ure.* — De koning bevindt zich op het paleis. De ministers zijn er ten kwartier vóór twee ure gekomen om de zegels in handen Zr. Ms. af te geven. Men verhaalt, dat lord *Lyndhurst* het groot zegel en de betrekking van eersten baron van den exchequeur zal behouden."

De *Globe* van dezelfde dagteekening geeft insgelijks berigten van des middags drie ure. Een half uur te voren waren op het paleis gekomen lord *Maryborough*, de hertog *van Wellington*, van lord *Cowley* vergezeld, en gevolgd door de lord *Lyndhurst*, *Jersey Rosslyn* en *Goulburn*. Men gelooide, voegt hetzelfde blad er bij, dat lord *Jersey* de nieuwe kamerheer (*chamberlaing*) zou zijn, en het ministerie van den hertog *van Wellington* zoo veel mogelijk uit dezelfde ministers als die van zijn vorig bestuur zou bestaan.

De koning zou tot woensdag te Londen blijven en vervolgens, nadat de ministeriele schikkingen tot stand waren gekomen, naar Brighton terugkeeren.

Volgens bijzondere te Brussel ontvangen brieven van maandag avond, en dus nog latere tijdingen houdende dan de engelsche bladen behelzen, zou het nieuwe engelsche kabinet bepaaldelijk georganiseerd zijn geworden en bestaan uit de volgende leden: De hertog *van Wellington*, president van den raad; sir *R. Peel*, departement van binnenlandsche zaken; lord *Lyndhurst*, kanselier; *Alexander Baring*, lord der tresorie; lord *Stanley*, secretaris van Ierland; lord *Ellenborough*, buitenlandsche zaken; *Scarlet*, kolonien.

Voorts werden als leden van den raad genoemd, zonder bepaling hunner betrekking, de heeren *Sutton*, *G. Murray*, *Arthunot* en *Hardinge*.

— Zondag namiddag ten twee ure had er in de herberg de Kroon en het Anker eene vereeniging van een groot aantal leden der voormalige politieke unie en andere radikalen in de hoofdstad plaats gehad, en was er door dezelve besloten zich permanent te verklaren en den loop der gebeurtenissen af te wachten, om daarnaar maatregelen te nemen.

Lord *Durham*, die op een feestmaal te Manchester genoodigd was, heeft in antwoord te kennen gegeven, dat hij besloten was voor 't oogenblik volstrekt geene openbare vereeniging bij te wonen.

— Ter Londensche beurs van den 17den waren genoteerd: 5 pCt. gecons. $91\frac{1}{8}$; Holl. $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{3}{8}$; Portugal $85\frac{3}{4}$; Sp. Cortes 55; Braz. $77\frac{1}{2}$.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 18den November.

Tot heden middag ten vier uren is er volstrekt niets naders omtrent de zamenstelling van het ministerie bekend geworden. Het *Journal des Débats* vergenoegt zich met te zeggen, dat de heer *Humann* gisteren avond nog niet was aangekomen, en men door den bedekten dampkring ook met den telegraaf geen antwoord had ontvangen. Volgens den *Constitutionel* zoude er reeds dadelijk, nadat de hertog *van Bassano* zijn ontslag heeft gevraagd, een courrier aan den heer *Humann* zijn afgezonden, die hem tusschen Bar-le-Duc en Nancy achterhaalde; doch wiens depeches geen dadelijk aanbod om op nieuw in het ministerie te treden bevatteden, zoodat hij zijne reize had voortgezet. Een tweede courrier die nadere voorstellen overbragt, zal hem waarschijnlijk eerst heden te Straatsburg hebben ontmoet. Hetzelfde dagblad meent, dat men naauwelijks op zijne toestemming durft rekenen, en reeds bij voorraad aan den heer *Passy* opening heeft gedaan, die echter ten stelligste weigerde.

Voorts zijn de dagbladen zoo geheel met de onverwachte wijziging van het Engelsch bestuur vervuld, dat alle andere belangen worden ter zijde gesteld. Het *Journal des Débats*, dat voor het nieuw te vormen ministerie meer dan ooit partij trekt, schijnt zich met de benoeming van den hertog *van Wellington* tot eersten minister wel te kunnen vereenigen. Zich herinnerende dat deze staatsman de eerste was, die het thans gevestigd Fransch gouvernement na de omwenteling erkende, meent het dat de omstandigheden dezelfde zijn gebleven, en dat ook de band van vriendschap tusschen beide rijken zoo naauw is toegehaald, dat deze niet zal verbroken worden, wie ook aan het hoofd der regering moge worden gesteld.

Geheel verschillend is de toon der onafhankelijke bladen. De *Gazette de France* meent dat de koning van Engeland zich in eene zeer gewaagde stelling heeft geplaatst, de benoeming van den hertog *van Wellington*, vergelijkende bij die van den heer *de Polignac* door *Karel X*. De *Constitutionel*, de *Temps*, de *Courrier Français* en andere bladen de zoogenaamde liberale beginselen toegedaan, meenen dat alle de vorsten van Europa, die van Frankrijk en Engeland niet uitgesloten, eene vereeniging hebben gevormd om die beginselen en allen voortgang op den weg der hervorming te onderdrukken. De besluiten door de Duitsche bondsvergadering openbaar gemaakt komen juist van pas om hen in dit vermoeden te versterken; doch alle troosten zich met het denkbeeld, dat, zoo al voor eenige oogenblikken een ministerie met den hertog *van Wellington* aan 't hoofd, kan worden tot stand gebragt; deze combinatie echter van korten duur zal zijn, en al spoedig zal plaats maken, voor een bestuur dat meer met den geest des tijds overeenstemt, en waarvan lord *Durham* de vertegenwoordiger moet heeten.

— Van de Spaansche grenzen schrijft men onder dagteekening van den 13den dezer, dat er te *Sesma* op den oever van den Ebro een ernstig gevecht heeft plaats gehad. De insurgenten hadden eene afdeeling der troepen van de koningin met zoo veel geweld aangetast, dat deze, ofschoon door eene batterij artillerie gedekt, de vlugt moesten nemen. Weldra was echter een tweede korps troepen onder *Gorroa*, van Oleta ter hulp gesneld, was de strijd hervat, en werden de insurgenten op hunne beurt met groot verlies teruggeslagen.

Voorts zoude er nog den 12den te Estella een ander gevecht zijn geleverd, waarbij de karlisten zich de overwinning toeschrijven.

De vallei van Bastan wordt door den generaal *Oraa* met 9000 man bezet, zoodat het beleg van Elisondo door *Sagastebelza* is opgebroken. Men wil dat er sedert de benoeming van den generaal *Mina*, uit onderscheidene provincien vrijwilligers aankomen, om de zaak der jonge koningin te verdedigen.

— Heden (18 *November*) waren genoteerd: 5 pCt. kont. 105,85; op tijd 106; 3 pCt. kont. 77,95; op tijd 77,85; Nap. renten kont. 95,75; op tijd 95,80; Sp. perpet. 5 pCt. $43\frac{3}{4}$; 3 pCt. $27\frac{3}{8}$; Cortes 40.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten November.

Uit onderscheidene plaatsen van ons vaderland, als van 's Bosch, Utrecht, Delft, Voorburg, 's Hage en andere, wordt verslag gedaan van de plegtigheden en feestvieringen, die er in de verschillende Departementen der Maatschappij tot *Nut van 't Algemeen*, ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan dier Maatschappij, in den [illegible]

hebben plaats gehad, en die alle het getuigenis geven van de belangstelling der natie in deze even nuttige als nationale instelling, van het nut door dezelve gesticht en van de vruchten welke de edele pogingen harer eerste stichters en verdere overige voorstanders en aanhangers hebben mogen opleveren. Te 's Hage is de feestviering, welke in de Luthersche kerk aldaar werd gehouden, vereerd met de hooge tegenwoordigheid van Z. M. den Koning, Z. K. H. den Erfprins en Prins *Frederik Hendrik* en andere hooge autoriteiten der stad. Door den Wel-Eerw. Heer *Schultz*, predikant bij de Luthersche gemeente, werd eene voor de gelegenheid gepaste redevoering gehouden en daarna aan twee menschenvrienden de belooningen voor edele daden uitgereikt. De plegtigheid werd door het keurig muzijk der koninklijke hofkapel en vele leden der maatschappij van toonkunde, onder besturing van den heer *J. H. Lubeck*, directeur der koninklijke muzijkschool, afgewisseld. Het feest werd besloten met het zingen van eenige coupletten van het volkslied, waarvan het laatst gezongene met veel geestdrift door het publiek werd aangeheven; terwijl ten slotte, bij het vertrek van Z. M. en hoogstderzelver Kleinzonen, de aanzienlijke menigte de ondubbelzinnigste blijken gaf van gehechtheid aan den Koning en van tevredenheid over de wijs waarop de plegtigheid gevierd en ten einde gebragt was.

— Z. Exc. de luitenant-generaal *de Kok*, opperbevelhebber onzer troepen in Zeeland, die zich sedert eenigen tijd te Berlijn bevond, is van daar naar Schlave vertrokken.

— De generaal-majoor *Knotzer*, bevelhebber over de eerste brigade van de reserve-divisie, is dezer dagen te Amsterdam gearriveerd.

— Korteling nog geleden gaven wij onze bevreemding te kennen, dat de stilte, die zoo lang in de diplomatische kringen geheerscht had, naar het ons voorkwam, wel eens plotselijk konde afgebroken worden, om van het najaar van 1834 en het voorjaar van 1835, een in alle opzigten merkwaardig tijdstip te maken. De gebeurtenissen, die thans in Frankrijk, in Engeland en in Spanje plaats hebben, geven ter overdenking daartoe genoegzame stof.

Het stelsel van *Lodewijk Philips* heeft in vier jaren zich zelven versterkt. Noch in Frankrijk, noch in Engeland schijnt het *juiste midden* meer te kunnen behouden worden. In beide landen zal de loop van zaken hoogstwaarschijnlijk daarheen voeren, dat men genoodzaakt zijn zal, bepaald over te slaan, 't zij tot de *behoudende partij*, 't zij tot die der *beweging*. Ook in Spanje nemen de zaken eene geheel onverwachte wending, die voorzeker, te gelijk met de gebeurtenissen in Engeland, eenen grooten invloed op alle overige staten van Europa zullen uitoefenen. Voor vier jaren werden de opmerkelijke woorden *les rois s'en vont* (de koningen gaan heen) in de fransche wetgevende kamers uitgesproken. Doch wanneer men thans de botsingen en woelingen in de landen nagaat, waar deze woorden werden geuit of derzelver geest heerschen; wanneer men een oog op het zuidelijke gedeelte van ons werelddeel slaat en daarbij de aandacht vestigt op don *Carlos*, of op de zaken van den Grooten Heer met betrekking tot Syrie, en zulks in verband brengt met andere gebeurtenissen en omstandigheden, die wij onder onze oogen zien plaats hebben, dan zou men in de tegenwoordige oogenblikken wel eenigzins geregtigd zijn, om het zoo even aangehaalde magtwoord om te keeren, en er voor in de plaats te stellen: *les rois retournent* (de koningen komen terug).

— Het bevelschrift van den koning van Pruissen opzigtelijk het te houden gedrag jegens de fransche consuls in de pruissische staten, beschouwen wij als een stuk van het grootste gewigt. De bestemde toon, dien men daarin opmerkt, verschilt veel van dien, welke die mogendheid sedert vier jaren tegenover Frankrijk heeft gehouden. Het komt ons voor, dat men die taal met reden in eenig verband kan brengen, met de meer en meer bekend wordende gevolgen van de gehoudene conferentien te Weenen en Münchengrätz; terwijl dezelve ten onzen aanzien tevens stoffe levert tot verlevendiging van de hoop, dat de taal der mogendheden tegen Frankrijk, met betrekking onzer aangelegenheden, insgelijks eene merkbaar gunstige wending zou kunnen ondergaan. Het spreekwoord toch zegt: *Il n'y a que le premier pas qui coute.*

— Eene Petersburgsche Courant meldt het overlijden, te Belozk, aan de Litthausche grenzen, van een soldaat, die den ouderdom van bijna 188 jaren had bereikt. Hij had de regeringen van zeven Russische Keizers beleefd. Op zijn 93ste jaar trouwde hij ten derde male en mogt deze zijne laatste vrouw 50 jaren bezitten.

Een brief uit Parijs behelst de volgende, thans in de tegenwoordige oogenblikken belangrijke bijzonderheden:

» Het staatsstelsel van het ministerie *Gérard* erlangde de volledige en [illegible] goedkeuring van de wetgeving van 1831. Deze kamer is slechts [illegible] door de algemeene verkiezingen, en de uitslag dier verkiezingen was geheel gunstig voor de regering. De meerderheid, in stede van verzwakt te wezen, was sterker en nog meer zaamgedrongen dan vroeger. Dus zijn de oorzaken van ontbinding van het kabinet niet te zoeken in de zamenstelling van de kamers, maar in deszelfs eigen boezem. Waar geen eenheid van bestuur is, kan er geen eenheid van inzigten bestaan, en daarom moest elk vraagstuk, van hoe weinig beteekenis ook, tot eene scheuring tusschen den voorzitter en het kabinet leiden, en deze scheuring eene geheele of gedeeltelijke verandering van ministerie uitwerken.

» De oppositie, welke in de kamer van afgevaardigden onder de leiding van de heeren *Odillon Barrot*, *Lafitte* en *Manguin* staat, heeft geen kans om aan het bestuur te geraken, omdat zij geen staatkundig stelsel heeft, en omdat de denk van alle weldenkende lieden tegen eene partij is, die oproeren tegen de regering te weeg brengt, en die een buitenlandschen krijg als het eenig middel beschouwt, om de omwenteling van 1830 met der daad, door de Noordsche hoven te zien goedkeuren. De heeren *O. Barrot*, *Lafitte* en *Manguin* stonden gedurende eenigen tijd in de gunst des volks; maar ieder ziet in, dat zij de teugels van het bewind aan de handen des gepeupels zouden hebben overgegeven, en dat weldra al de rampen en treurtooneelen van de eerste Fransche omwenteling zouden hernieuwd zijn. Hun invloed is thans voor goed weg; en zij kunnen voortaan slechts eene lijdelijke rol spelen. Zij kunnen misschien soms er in slagen, om, door hunne kuiperijen en partijgeest, de regering te bemoeijelijken, doch zij zullen er niet in slagen ministers uit het veld te slaan en in derzelver plaats op te treden. Noch de kamers, noch de kiezers, noch de bevolking zijn met hunne overdrevenheden ingenomen. Het zal lang aanhouden eer het land hunne dwalingen en feilen zal vergeten zijn, zelfs wanneer zij die gedeeltelijk mogten afzweren. Doch zooveel gezond verstand zullen zij niet bezitten. Zij beseffen volkomen dat zij een weg zijn ingeslagen, die door de natie wordt afgekeurd, en die zelfs noodlottig is voor hunne eerzucht; maar hoe kunnen zij op hunne schreden terugkomen, zonder zich aan de bespotting hunner tegenstanders en de verontwaardiging hunner partij bloot te stellen? Zij bevinden zich in een dilemma, waaruit zij niet kunnen ontsnappen.

» Onder de meerderheid van de kamer der afgevaardigden, is eene andere partij, uit bezadigde lieden bestaande, doch die slechts luttel kennis en staatsstelsel bezitten. Deze partij is niet talrijk, en alleen dan gevaarlijk, wanneer zij met de leden der oppositie stemt. Zij zoude geen invloed hebben, wanneer zij den voorzitter der kamer, den heer *Dupin*, niet tot hoofd had. Deze partij wordt algemeen [illegible] geheeten; maar hare beginselen en bedoelingen zijn voor velen een geheim.

» Indien in Frankrijk de staatkundige, en vooral de parlementaire, opvoeding verre gevorderd [illegible] eigenlijke partij bestaan, of, indien zij bestond, zou men [illegible] kunnen aanzien. Maar onze vertegenwoordigende regeringsvorm is nog in hare kindschheid. De groote meerderheid van afgevaardigden komt uit de gewesten, zonder eenige bepaalde kennis van de eerste beginselen van dien regeringsvorm. Zij handelen vaak gemoedelijk, onafhankelijk, en eerlijk; maar meestal zonder beleid noch doorzigt. Zij verwerpen de gevaarlijke beginselen onzer oppositie uit ordelievendheid, en uit zucht van behoud voor het bestaande; in geenen deele omdat zij die beginselen als verderfelijk en onbestaanbaar met onze constitutionele monarchie beschouwen.

» Over het geheel is het getal personen, dat zich aan eene *grondige* beoefening der staatswetenschap overgeven, zeer klein. Onze wetgevers stellen algemeene regelen vast, nemen wetten, ja staatsregelingen, aan, zonder een dag over de groote vraagstukken, aan de echte vrijheid, de behoeften en eene bruikbaren regeringsvorm verbonden, na te denken. De langdurige rijpe ondervinding van Engeland wordt geheel over het hoofd gezien, en onze staatslieden kennen een *Fox*, *Pitt*, *Sheridan*, *Burke* en *Chatham* naauwelijks anders dan bij naam. Een afgevaardigde, een man niet zonder invloed in de kamer, vroeg mij eenige maanden geleden, de Britsche staatsregeling te leen. Hij zeide mij, dat hij er de voornaamste artikelen van wilde lezen. Ik zond hem het werk van *Henry Hallam* (eene grondige uiteenzetting van het Engelsch staatsregt.) Eenige dagen later gaf hij het mij terug, met bijvoeging, dat hij bladzijde voor bladzijde had nageslagen, doch geen charter had kunnen vinden. Ik antwoordde hem dat hij het nog maar eens over moest zien.

» Meer dergelijk voorbeeld van gebrek aan kennis bij onze wetgevers zou ik kunnen aanvoeren; doch een gevoel van volkstrotsch weerhoudt mijne pen. In eene vergadering van zulke mannen is de *tiers*-partij zeer gevaarlijk. Hare eigene onwetendheid is verborgen onder de onwetenheid van hare [illegible] dezelver [illegible] strekt haar als een schild, waardoor, indien zij zich, nu en dan, bij de oppositie voegt, zij in staat is, kuiperijen aan te leggen of te volvoeren, welke beneden de waardigheid van een der voornaamste staatsligchamen zijn.

» In Engeland, is de regering eene hooggewigtige zaak; in Frankrijk strekt zij tot voorwendsel aan *intrigue*, en tot tentoonspreiding van de laagste en onwaardigste hartstogten.

» Omwentelingen bederven de zeden. De regel van eerlijke of oneerlijke staatkunde of van billijkheid en onregtvaardigheid wordt dan meestal geweld. Menschen en zaken worden dan onder den invloed van oogenblikkelijken [illegible], en niet overeenkomstig geweten en rede, beschouwd. Dan moeten staatslieden hersenschimmen van den dag aan, en toonen zich weinig bezorgd voor de gevolgen hunner leerstellingen of beginselen. Een staatsman bejaagt de volksgunst, zonder zich te bekommeren over de middelen, waarvan hij gebruik maakt.

» Wij hebben, gedurende de laatste veertig jaren, zoo dikwerf onzen regeringsvorm verwisseld, dat onze wetgevende kamers met lieden van alle partijen overstelpt zijn. Die van het keizerrijk, na voor het geweld van *Napoleon* gebogen te hebben, werden liberalen onder de restauratie, uit haat tegen den adel en de geestelijkheid. Zij willen nu het karakter, dat zij onder de restauratie hadden aangenomen, volhouden, zonder te denken aan de bespottelijke anachronisme, waaraan zij zich schuldig maken. Het liberalismus, dat zij voorwendden, was noch op hunne begrippen noch op hunne overtuiging gegrond. Het was slechts een middel van aanval der burgerklasse tegen een gezag, dat die klasse scheen te miskennen, om alleen kerk en adel te beletten. Het overig stamhuis boette dien misslag door verbanning, en de adel, in zijne kasteelen verwijderd, zoekt zich aan de tegenwoordige regering te gewennen. De geestelijkheid is in hare heiligdommen besloten, en tracht alleen op het onderwijs te werken. En nu komt de *tiers*-partij ons verhalen, dat de constitutie in gevaar is, zonder ons een vast stelsel of begrip voor te houden. Haar hoofd, de heer *Dupin*, is een bekwaam redenaar, een kundig regtsgeleerde, maar een grilziek weifelend mensch, zonder verheven beginselen of denkbeelden. Deze man beoogt eersten minister te worden, en zal daartoe misschien vroeger of later geraken. Arm Frankrijk, dat ook aan deze proefneming zal blootgesteld zijn, na er zoo vele andere doorgeworsteld te hebben!"

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 18den November.

Z. D. H. de hertog van Nassau is den 15den dezer te Berlijn aangekomen. Men meent dat Hoogstdeszelfs reize met de onderhandelingen over het tolstelsel, in verband staat.

— De Pruissische Staats-Courant van den 16den vermeldt, dat de aankomst van den Keizer van Rusland te Berlijn, inderdaad zoo geheel onverwacht was, dat Hoogstdezelve zich eensklaps en onaangekondigd in 't midden van het koninklijk gezin bevond. De verrassing zoo aan het Hof, als bij de bevolking der hoofdstad, was algemeen; en toen des avonds de geheele Koninklijke en Keizerlijke familie zich in den schouwburg vertoonde, weergalmde de zaal van de ondubbelzinnigste vreugdeblijken.

— Uit Petersburg zijn mede te Berlijn aangekomen Z. Exc. de generaal der kavallerie en adjudant van Z. M. den Keizer van Rusland, graaf *Benkendorff*, en de generaal-majoor en vleugel-adjudant *Kavelin*.

— Z. K. H. de groot-hertog *van Saxen-Weimar* heeft aan Z. Exc. den graaf *von Munch-Bellinghausen*, voorzitter van de Duitsche bondsvergadering, het grootkruis der orde van *de Waakzaamheid* of *den Witten Valk* geschonken.

— In een bijzonder berigt uit deze stad in de *Augsburgsche Zeitung* opgenomen, wordt gewag gemaakt van een traktaat, dat aan onlangs tusschen de hoven van Oostenrijk, Rusland en Frankrijk zoude zijn gesloten, en waarbij deze drie mogendheden zich zouden verbinden, om in het Oosten met alle magt het uitbreken van eenen oorlog te verhinderen.

— De gezanten van Beijeren en Baden hebben aan het Zwitsersch voorzittend kanton eene nota overhandigd, waarvan de inhoud genoegzaam overeenstemt met die van den Oostenrijkschen gezant. Ten ernstigste wordt op de verwijdering der handwerkslieden die aan ongeoorloofde vereenigingen deel nemen aangedrongen, en daarbij alle gemeenschap met het kanton Bern geweigerd, tot dat dit kanton zich met der daad aan het besluit van den landdag van den 22sten julij zal hebben onderworpen.

— Tegen den bekenden Hessischen afgevaardigde *Hoffmann*, is door het Darmstadsch hofgerigt een geregtelijk onderzoek gelast, als onder verdenking staande van kuiperij en omkooping, bij de jongste verkiezingen.

— Uit Weenen schrijft men van den 10den dezer, dat de Engelsche gezant, sir *F. Lamb*, van zijne ziekte hersteld, den vorigen dag naar Londen was vertrokken. Men had uit Bucharest het berigt ontvangen, dat de nieuwe hospodar, Vorst *Ghika*, op den 20sten october, aldaar met de meeste plegtigheid werd geïnstalleerd.

— In bijzondere brieven uit Italië wordt geschreven, dat in alle Italiaansche staten het bevel was gegeven, om de van de fransche kusten komende schepen aan eene quarantaine te onderwerpen. De *cholera* strekte hiertoe tot voorwendsel, doch de ware aanleiding tot dat bevel zou hierin moeten gezocht worden, dat men beducht was voor een te groot verkeer met Frankrijk en voor de aankomst van te veel Franschen. Zoo zou onlangs in eene Italiaansche stad een Franschman zijn teruggewezen, alleen op grond, dat zich aldaar reeds een te groot aantal zijner landgenooten ophield.

— Te Weenen waren den 10den dezer genoteerd: 5 pCt. Metall. 99 15/16; 4 pCt. 92 ⅞; Bankactien 1298; — den 12den 5 pCt. Metall. 99⅞; 4 pCt. 92 ⅞; Bankactien 1292.

VERDRAAGZAAMHEID.

Vrijheid zonder verdraagzaamheid is geene vrijheid; dit zal de slotsom zijn van onze overwegingen, als wij met goede trouw en regtvaardig willen oordeelen.

Vrijheid van geweten en vrijheid van drukpers staan tot elkander in het naauwste verband. Hetzij dat die vrijheid van geweten het godsdienstige, het zedekundige of het staatkundige betreft, altijd is die vrijheid een onschendbaar voorregt, en moet, als door de landswetten gewaarborgd, ook aan elk worden toegekend. Niet altijd wordt echter alzoo gehandeld; dikwijls meent men, omdat niet anderen eveneens denken, als wij zelven doen, dat daarom hunne meeningen averechts en verderfelijk zijn, en dat alleen dat waar en goed is, wat men zelf als waarheid voordraagt. Van daar die gedurige twistingen, dikwijls met verregaande hatelijkheid gevoerd en niet zeldzaam veranderd in jammerlijke partijschappen, over verschil van gevoelens over de godsdienst, de zedekunde of het staatkundige. Zoo dikwijls als wij dergelijke verschijnselen zich zien opdoen, doet het ons harte wee, dat de menschen hunne verstandelijke vermogens gebruiken, om elkander te kwellen en te plagen, waar die slechts dienen moesten om ze gelukkig te maken. Wij, voor ons, verstaan door *gelukkig*, dien zielstoestand, welke uit een gerust geweten, een liefdevol hart, eenen beschaafden en verlichten geest, en eenen eerlijken en gemoedelijken wandel veelal, ja bijna uitsluitend daaruit, kan geboren worden of ontstaat.

Als men wilde werkzaam zijn om dit doel te bereiken, dan zoude men, voor zoo verre menschelijke vermogens in staat zijn de natuurlijke onvolkomenheid min onvolkomen te maken, het toch niet verre missen; maar ongelukkiglijk heeft de mensch de gewoonte, om soms het algemeen geluk, of liever het maatschappelijk geluk af te berekenen naar eigene belangen, of tot zich en de zijnen te beperken, en wat is dan natuurlijker, dan dat ieder, volgens zijne bijzondere wijze van zien handelende, aan eigen neigingen en togten gehoorzamende, voor waarheid houdt en aanpredikt, wat hem, in zijne bevooroordeelde denkwijze zoodanig toeschijnt? Die vrijheid is aan elk gewaarborgd, en waarlijk bestaat er geen meer verstandige maatregel, omdat toch, welke middelen men ook aanwenden moge, gewetensdwang nimmer overtuigt, en juist het tegendeel bewerkt van hetgeen beoogd wordt. Treurige, ja bloedige herinneringen dringen zich in dit oogenblik aan onzen geest op; en helaas, zij dagteekenen nog niet van verre. Intusschen kunnen die afzonderlijke en soms zeer uiteenloopende denkwijzen nadeelig werken op de algemeene maatschappij, bij de openbaarmaking of het aanprediken, ja soms opdringen van dezelve; en daartegen past het, dat 's lands wetten waakzaam zijn, opdat de maatschappij geen schade lijde. Bestond dergelijke behoedende wet niet, dan zoude de vrijheid dra tot losbandigheid overslaan, om later in dwingelandij te verwandelen. In den tegenwoordigen tijd worden, onder den schijn van godsdienstijver, leeringen voorgesteld, welke strijden tegen de meer verlichte denkwijze dezer eeuw, en waardoor het beginsel van verdraagzaamheid en liefde, hoofdpunten van elke Godsvereering, omdat het Opperwezen de Hoogste Liefde is, geweld wordt aangedaan; zoo zijn er anderen, die heftige voorstanders zijn van overdrevene gevoelens, welke of in uitersten vervallen ter gunste eener monarchale opperheerschappij, of eener volksregering; beide handelen verkeerd en benadeelen 's lands wezenlijke belangen, evenzeer als zij, die in het zedekundige de voorkeur geven aan de opvoeding van het hart, boven de beschaving van den geest; terwijl het gezamenlijk aankweeken alleen iets wezenlijk goeds kan voortbrengen. Zoo twisten wij niet, noch met de volgelingen der leer van opperheerschappij en van eene suprematie van een kerkgenootschap, noch met de dweepende voorstanders van het Liberalismus, noch met de voorstanders der oude of nieuwere leerwijze, noch met eenige anderen over hunne beginselen, over hunne goedtrouwigheid, over hunne welmeenendheid en belangstelling in het welzijn van den Staat en der burgermaatschappij: maar wij onderzoeken, of hetgeen uitgevent wordt als alleen heilzaam, alleen doeltreffend, als alleen overeenstemmend met de waarheid, wel wezenlijk dat heil en dat goede zoude aanbrengen, 't geen men bedoelt. Daarom twisten wij nooit over de bedoelingen, maar toonen alleen die aan, waar zij zich kennelijk maken, en, zelve de vrijheid onzer denkwijze naar ons geweten voor ons verlangende, wroeten wij in den boezem van anderen niet, maar behouden ons alleen voor, de openbaarmaking der gevoelens gade te slaan.

De belangen van het algemeen worden verscheidenlijk begrepen, maar derzelver behartiging is allen na aan 't hart gelegen, en daarom achten wij het van onzen pligt, onze denkwijze mede voor te dragen, niet als alleen de waarheid behelzende, maar als het goede en het nuttige beoogende, zonder verzaking van de waarheid.

En met die gevoelens hopen wij steeds in onzen kring werkzaam te zijn, wanneer wij aan de lands aangelegenheden verder onzen welgemeenden [illegible] wijden, dit streke tot leiddraad onzer beoordeeling, in hoeverre het voor den lande oorbaar kan geacht worden, om een *Bestand* met Belgie aan te gaan, waarover wij in ons eerstvolgend artikel handelen zullen. B.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Zuivering der lucht in slaap- en woonkamers. Het eenvoudigste middel om dierlijke uitwasemingen, ziektestof en slechten reuk uit slaap- en woonkamers te verdrijven op tijden, dat zij niet kunnen gelucht worden, is, daartoe uit [illegible] geheel traliehachtig gevlochtene manden of korven, met smidskolen gevuld, te plaatsen. De kolen trekken alle kwade dampen tot zich, alsmede een gedeelte der vochtigheid en behoeven slechts om de 8 dagen, misschien ook eerst om de 14 dagen of 3 weken door versche vervangen te worden. Daar zij alsdan nog even goed als weleer, ja misschien nog beter voor het branden geschikt zijn, zoo zoude dit middel verder geene kosten veroorzaken, dan het in- en uitdoen der kolen en eene kleine vergoeding voor hem, die dezelve gebruikt en tot dit doeleinde leent. In gasthuizen, hospitalen en ziekenzalen, alwaar men wegens de menigte van zieken of den aard der ziekte dikwerf niet behoorlijk voor luchtzuiverheid kan zorgen, zoude dit middel van groot nut kunnen zijn. Ja, het is zelfs waarschijnlijk, dat menige ziektestof daardoor uit het ligchaam verdreven en alzoo eene spoediger genezing bewerkt, als ook de boosaardigheid van aansteekende ziekten verminderd zoude worden. Ook in plaatsen, alwaar gerookt wordt, zoude dit middel tot verdrijving van den tabakrook nuttig zijn, even zoo in scholen en andere plaatsen van bijeenkomst.

Engelsche munt. — Het aantal stukken, dat met een paar stempels in Engeland geslagen kan worden, bedraagt dikwijls van 3 tot 400,000; door elkander gerekend is het aantal evenwel veel geringer. Menigmaal gaan er op éénen dag 20 stempels verloren; hetwelk gedeeltelijk van de hoedanigheid van het staal, gedeeltelijk van onderscheidene andere toevalligheden afhangt. In de munt te Londen bevinden zich 8 persen, en men houdt het voor eene gunstige verhouding, wanneer op elke pers dagelijks maar één stempelpaar verloren gaat, gewoonlijk is het verlies grooter. Iedere pers levert, onafhankelijk van het oponthoud, door verwisseling van stempels en andere omstandigheden veroorzaakt, in elke minuut 60 stukken. In het jaar 1817 werden aan halve kroonen, schellingen en halve schellingen, gedurende 3 achtereenvolgende maanden, dagelijks 343,000 stukken gemunt, terwijl alle 8 persen in werking waren; den 1 April 1834, werden er met 5 persen dagelijks slechts 125,000 stukken geslagen. Van den 4 Junij 1817 tot den 31 December 1833, is er alleen in heele en halve souvereinen (*souvereigns*) voor 52,187,265 pond. sterl. gemunt geworden.

165ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIJFDE KLASSE.

Vijfde Trekking. N°. 13769, f 100,000.
Zesde „ Geene.
Zevende „ N°. 10453, f 1000.
Achtste „ N°. 8097, f 1000.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, den 20sten November

NEDERLAND. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	Koers 4 en h. u.
Werk. Schuld 2½	$52\frac{1}{4}$	$52\frac{5}{16}$	$52\frac{1}{4}$
dito dito 5	$99\frac{1}{4}$	$99\frac{5}{16}$	$99\frac{5}{16}$
Uitgestel. dito.			
Kan. Bill. dito.	$22\frac{3}{4}$	$22\frac{13}{16}$	$22\frac{3}{4}$
Amort. Synd. 4½	$91\frac{3}{4}$		
Dito dito 3½	$74\frac{5}{16}$		
Schatkistbill. 6			
Oorlogslast. 5			
Leening 183[illegible] 6			
Handel-Maatsch. 4½			
FRANKRIJK.			
Ins. Grooth. 3	$78\frac{3}{8}$	$78\frac{1}{2}$	
ENGELAND.			
Dito [illegible] 3	$91\frac{1}{4}$		
SPANJE.			
Certific. Amst. 5	$45\frac{11}{16}$	$46\frac{1}{8}$	$45\frac{5}{8}$ a $\frac{7}{8}$
Dito f 1000. 3	$27\frac{3}{4}$	28	28
Uitg. 5 pc. Sch. 5	$16\frac{1}{8}$	$16\frac{3}{4}$	$16\frac{7}{8}$
Ardo. Lond. 5	$42\frac{3}{16}$	$42\frac{3}{4}$	$42\frac{7}{16}$
NAPELS.			
Certific. L & R. 5			
Dito Falc. &C. 5			
Leen. Lond. 5			
RUSLAND.			
Obl. Hope 1798 5	$102\frac{1}{8}$	$102\frac{3}{8}$	
Dito 1828 5	103	$103\frac{1}{4}$	

pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	Koers 4 en h. u.
Cert. dito 1831 5	$98\frac{3}{8}$		
Obl. te Lond. 5			
Cert. te Hamb. 5			
Ins. in Assig. 6	$67\frac{1}{8}$	$67\frac{3}{16}$	
Certific. dito. 6	$67\frac{5}{8}$		
POLEN.			
Aand. L. fl. 300			
PRUISSEN.			
Dito dito R. 50.	$107\frac{3}{4}$		
Neg. L. 1830. 4			
OOSTENRIJK.			
Aand. L. f 100.			
Dito dito f 250. 4			
Metalliek. 5	$98\frac{1}{2}$		$98\frac{5}{8}$
Dito L. gen. 5			
Dito. 2½			
Obl. Goll &C. 5			
Dito. 4			
Ween. B. act. 3			
N. Ween. Aand.	683		
DENEMARKEN.			
Leen. te Lond. 3			
BRAZILIEN.			
Dito Rotsch. 5	$78\frac{3}{8}$		
GRIEKSCHE.			
Dito te Lond. 5			

Getrouwd:

C. J. KEETNE, Stads-Chirurgijn,

HET

[illegible]

Breda, den 19den November 1834.

Deze dient tot bijzondere kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

*** Getrouwd:

J. VAN NIEUWKUIJK

MET

H. L. BUSCHKENS.

WERKENDAM, den 20. November 1834.

Strekkende deze algemeene, tevens tot bijzondere kennisgeving aan Familie, Vrienden en Betrekkingen.

*** CREDITEUREN in den Gefailleerden Boedel van *V. J. THEWES*, te Bergen-op-Zoom, worden opgeroepen, om te compareren ter gehoorzaal van de Regtbank van Koophandel te Breda, op Woensdag den 26sten November aanstaande, des voormiddags ten 10 ure, ten einde, ten overstaan van den Heer Kommissaris W. S. NISSEN, over te gaan tot de benoeming van eenen Syndic Provisoir.

De Griffier der Regtbank,
L. D. STORM.

*** Den 22sten der gepasseerde maand, is op de Societeit alhier een MANTEL weggeraakt; degene die denzelve bij vergissing heeft medegenomen, wordt verzocht, hem op gemelde Societeit te laten terug bezorgen.

GORINCHEMSCHE JAARMARKT.

GROOTE GALLERIJ VAN BEROEMDE MANNEN.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij alhier gearriveerd is, met deszelfs fraai en op nieuw met de beroemdste Stukken vermeerderd KUNST-KABINET van WASSENBEELDEN en GROEPERINGEN. Onder de te vertoonen Stukken munt bijzonder uit: *De Slag bij Bautersem; het kwetsen van Oranjes Strijdpaard; de levensgroote Beelden van Z. K. Hoogheid den Prins Veld-Maarschalk en Prins Frederik, den Hertog van Saxen-Weimar-Eysenach, de Generaals van Geen en Constant de Rebecque*, alle levensgroot gelijkend, in Was geboetseerd; op den voorgrond *Gekwetsten, Gesneuvelden, Belgische Krijgsgevangenen, enz.* De verdere Collectie van beroemde Mannen, zoo als het welgelijkend Portret van den Heer *Guyot*, Professor der Doofstommen te Groningen, van den beroemden Nederlandschen Dichter Mr. *W. Bilderdijk*, de Leden van de Londensche Conferentie, enz., wordt nader in de alom geafficheerde Programma's vermeld. Dagelijks, van 's morgens 10 tot des avonds 9 ure te zien.

De Entrée is: Eerste Rang 49 Cents. Tweede Rang 25 Cents. Kinderen en Dienstboden betalen half geld.

T. MARTIN.

NB. Deze Groote Gallerij zal tot *aanstaande Dingsdag* open blijven, daar deszelve van *Gorinchem* naar 's Bosch vertrekt. —

De Nederlandsche Anekdoten-Almanak voor 1835,

Opleverende eene aangename lectuur in de lange Winteravonden, is van heden af, in alle voorname Boekwinkels voorhanden, à 90 Cents, alsmede:

I. DE TEEKENEN DES HEMELS IN DE JAREN 1831, 1832 en 1833, *verzameld, en naar rede en bijbeltaal beoordeeld; door* E. F. Höpfner, *Hoogleeraar te Leipzig.* Prijs 60 cents.

II. VRIEND PELGRIM, of DE WONDERLIJKE WEGEN DER VOORZIENIGHEID; *door* C. Spindler. Prijs f 2,60.

III. DE FRIESCHE ROBINSON CRUSOË, *of de lotgevallen van* Thomas Savinga *en den Neger* Zabi. Met platen f 1,05, gekl. f 1,25.

IV. *Berigt van Inteekening op een* ALGEMEEN CHRISTELIJK ZONDAGSBLAD. *Gratis.*

BIJ BROESE EN COMP., TE BREDA,

zijn voorhanden de volgende

ENGELSCHE

PRAGHT-ALMANAKKEN,

FISHER'S DRAWING ROOM SCRAP BOOK, with poetical illustrations, for 1835; in 4to mar. verg.

THE JUVENILE FORGET-ME-NOT, for 1835, edited bij Mrs. *S. C. Hall*, in maroq. verguld.

FRIENDSHIP'S OFFERING and Winters Wreath, for 1835, in mar. verg.

THE KEEPSAKE, for 1835, edited bij *F. M. Reynolds*, in zijden band verg.

JENNING'S LANDSCAPE ANNUAL, for 1835, or Tourist in Spain, commencing with Granada, in mar. verg.

FORGET ME NOT, for 1835, bij *F. Schoberl*, in mar. verg.

THE COMIC OFFERING, or ladies' Melange of literary mirth, for 1835, bij *L. H. Sheridan*, in mar. verg.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.